

Idel-Ural

Azatlıqnyñ qoral köce belon genö jaulap alıroja mömkin

Al'fred Rozenberg yznen notyçında tybändäge mäs'ələlergä tuqtalıp ytte:

„Nju-York hem London beten çir şarında xalqara politсія oıstıru mäs'ələsen kytarep cıqtılar. Alarnıñ xäzergä vaqıtta bu taläplärne nicektä bulsa, aşqıç rävəstə, tormısqä aşırırqä tırıslar, alar artında xalqara politсіäne oıstıruda jaqın qızıqsınucı hem bu mäs'ələne aşqırtırcı tärkemnär bulıñn acıq kyrsätä. Şul uq tärkemnär Zeneva Sojuzına berleşkän xuçalıq diktaturasına qarşı torğan köclärne basu eceñ yz vaqıtında Antanta qulına yzölästerelgän mäçbyrläy köclären birmäydä „Millötär Ligassn“ çäçeläp cıqqannar ide. Ul vaqıtta bu säjäsi jynäleşnän töp teläge bulıp — „keşä sejjäcnlek masonnar nigezında“ beton denja cömhüriätän tezy ide. Xäzergä köndä alarnıñ çir şarındaqı xalıqlar başına „beton denja prezidentn“ qujarqä teläyläre — beten çir şarında xakimlekne yz qulına alıroja tırıslarınan kilep cısqä. Denja jähıdcelegenän xuçalıq tärkemnäre tarafınan bilgelängän ajırım şexsilergä beton millätler jazmısqı birelergä ties bula. Bilgele, bu vaqıtta ajırım millätlärnen azatlıq, alarnıñ millı qızıqsınular tormısqä aşırılmacıcaq. Şulaj itep hər ber univirsalizm beten denja kylämenä xakimötne talap itä. Öleğä qädär bulqan tabiqi millı tezeleşlärne juq itergä tırısqä.

AQS byzengä beton denja köräşenä quşıldı. Qajda mömkinlek bulsa, ul şında utqa maj sala başladı. Yznen imperialistik telöklären xalıqtan jähery eceñ, xalıqnyñ jalqan propaqanda belon aqulap, vatan sejjäcnlek astına järeñep, beton denjadaqı cın azatlıqnyñ betery eceñ menlägän xalıqlarnı suqısqı qırlarına taşladı.

Marksizm — denja tezeleşenä qarışta, ul bars tik kire ajlenderelgän kapitalizm. Ul şulajıq kapitalizm kebek çansız, zur kylämdä, yzencälekke qarabıca, ber byleknän qızıqsınıñn, çämquät qızıqsınıñn juqar quja. Alar ikese dä hər ber millät eceñdäge kypceleknen azatlıqnyñ beteryne talap itälär.

Yznen tırän eceñtelege belon beton denja kapitalizm häm bolşeviklärnän beton denja inqılaby berbersenä doşman tygellär. Alar tik estenlek xakimötän alu köräşendä ike konkurent qına. İkesenän dä sonq teläge ber — beton denja xalıq köcennän-fajdalann, alarnı talau. Denja jähıdcelege alar arasında bulqan kiläşylärnen, alar arasındaqı dıslıqnyñ simvoıs bulıp tora. Kapitalizm häm bolşevizm xäräkätän alıp barırcı köc — jähıdlär. Şuna kyrdä denja jähıdcelege eceñ alarnıñ qajısqı çınä dä jarıq. Alar ikese dä jähıdcelek qulına otısqı kitery eceñ köräşälär.

Tarix yz vaqıtında AQS aldında qajıq zur mömkinleklär actı. Amerıka acılın natiçäsında keşelär yz qarışına akitta genä sejli torğan bajlıqların aldılar. Jöz menlägän keşelärne jana

Al'fred Rozenberg notyçı

Jäkşembe köñ irten, Praga şähärendä, german operass binasında, „Rux azatlıq“ digän ideologik temada tantanalıq çibısqı ytkerelde. Çibısqta reixsleiter Al'fred Rozenberg Germaniä häm qomumi Jevropanıñ ruxanı azatlıqnyñ turında zur notyç sejläde. Rozenberg, yznen notyçında, Germaniä häm Jevropa doşmannarınñ totqan säjäsetän acıp saldı häm alarqä qarşı kisken tuqtıq jasadı.

eş kette, jöz menlägän keşelär aldında jana çirdä baxetle tormısqı tezy eceñ beton mömkinleklär buldı. Getenın: „Amerıka, beznen iske kontinentqä qaraganda, sina jaxış“ diep ajtyenen töp maqnase bezgä acıq tanış.

Läkin bu kyp şansıclar belon başlanqan jana çirdä jana tormısqı tezy nindi natiçelär birde son? Konkurensiä arqasında texnika häm xuçalıq byleklärenen artıq dəräçädä ysye — ilnen bajlıqnyñ jırtıqlarına talauqä, igencelärne, qırlarnı, urmannarnı beterygä kiterde. İl — yzen yze aşauıç kin buşlıqqa ajlandı. Jırtıqlarına talanqan çirlärdän millionnarca fermerlar qararqä mäçbyr buldılar. Texnikanıñ plansız ysye Amerıkädä 1200000 eceñe eşez qaldırdı. Alar barısqı da yzlärenen tormısların nicek tı bulsa janadan ajaqqa bastıru eceñ ilnen ber pöcmaqınnan ikence pöcmaqınna eş ezip jörilär. Keşenän yzlegen betery, anıñ tormısqınyñ tulısqınca standartqä ajlandery simvoıs bulıp — Nju-Yorkta 50—80 etazlıq biek jortlar ysälär. Bu taş gigantlar buşlıq eceñdä negıriar

çırsı jañqırıj. AQS provinsiasında, urta amerıkanlı — mişcanlıq materializmına baş-ajaqı belon batqan. Beten il buşına bormalıq timerdän tezelgän alacıqlar, köndälek qadı kynelsez tormısqı kötkän şähärlär çäçelgännär. Amerıkada jähıd liberalizmınyñ ruxanı azatlıqnyñ menä şulaj kyrens!

Bez ber vaqıtta da, ber xalıqqa da — ul amerıkanlı, fransuz, ingliz bulmasın, ana yz tormısqınyñ yz qarış belon tezergä qomacalıq itkänebez juq. Bez yz xalıqnyñ, 1918 nec jaldan başlap xalıqnyñ axlaqın bozucı, anı tarqatucı jähıd-negırlıq amerıkanizmınyñ saqlap qalırqä burcılıq. Läkin qızıqsınıqqa qarşı bez mön tulısqınca tormısqä aşırı beteri almadıq öle. Un jıllar bujı german xalıq amerıkalıların, negırlarnı ulau häm cınau çırların, dız ulauların tınlarqä mäçbyr buldılar. Xalıqnyñ axlaqı tormısqında bu bik aubır tıdır qaldırdı. Öleğä qädär kyp keşelär cın muzıjkans dız ulauınnan ajıra alıñılar. İkesen ber-berse belon butıñlar.

Sovetlar Sojuzınyñ jähıd-proletarı beten denja inqılaby aşä german xalıqnyñ biologik quaten beteregä tırısqında hic kemnen şige juq. Londonda beznen doşmannarınñ xäzärdän yk terle tərbiä komissialäre tezegännär. Germaniä çinelge, millionlaqan german xalıq kolonialergä häm sebergä mäçbyri eşke çibareläcägen, jışermice, alar acıqtan acıp sejililär. Alarnıñ plans bujısca, Germaniäde sonqı un jıl eceñdä basılıp cıqqan beten uqu kitapları juq itelergä ties. Xalıqara komissionen qarış belon jähıdlär häm alarnıñ qojırsıqların tarafınan jazılqan tərbiäley mädnäste german xalıq eceñ quullanma bulacaq.

Şulaj itep, „azatlıq deklaratsiä“ pərdäse astına jışerñep, beznen doşmannarınñ german ruxanı mädnästän betery eceñ zur kylämdä suqısqı, alıp baralar. Ögerdä Jevropa jışläre bu suqısqta bitaraf bulıp qalırqä teläşelär, alarnı bars tik qızıqsınırqä qına mömkin. Cenkı ul, tik ul qına Jevropa mädnästän ingliz-amerıkalı häm jähıd bolşevikler jırtıqlarınan saqlap qalu eceñ köräşelär safinä basarqä ties. German qışkıläre german häm Jevropa mädnästän azatlıqnyñ eceñ köräşelär. Alar köncösqta häm könbäştä, ber yk dəräçädä, Perikla häm August miras belon bergä. Gogenştäufen. Gete häm Betxoven miraslarına saqlıñlar.

Amerıka soldatları itelär pıcaqı belon qorallanqannar. Alar kınzal suqısqın ajırñep xosısi belem alıp cıqqannar. Kiresençä, german soldatınyñ ranesında Getenän „Faust“ bñ jışä Gelderlinnıñ şıqerlären kyregä mömkin.

Amerıka gangestorları häm GPU palacıları bygen azatlıq apostolları rolen ujnamaqıç bulalar. Azatlıq häm mädnästän monardan da artıq ojaısqız rävəstä kölyne kyregä mömkinme? Läkin bu azatlıq apostollarnı, yzlärenen bolşevizm belon „xristiancılıq“ bajlänesen kyrsatı eceñ Mäskägä barqan ingliz episkopları „quşp häm uzıp“ kittelär. German xalıqnyñ ruxı bu cınajätel maqnasezlekke qarşı kytarelä. Tarixta greklar yz mädnästären saqlap qalırqä köräşkän kebek, german xalıq da beten Jevropa mädnästän saqlap qalu eceñ köräşä.

Läkin azatlıq notyqlar häm kitaplarda jazu belon genä kılmi, anı qoral belon köräşep alırqä kiräk. Qısqı gangestorlarqä çavap birergä ties. Beten denja xuçalıqnyñ jırtıqlarına talauqä qarış, Jevropa xalıqnyñ azatlıq eceñ köräşygä irekie berışeyen qujarqä tieslebez. Ögerdä xäzergä AQS häm Sovetlar Sojuzı çinip çıqsalar, Jevropanıñ jıqtırtılmaslıq qarantıqlıq basacaq, jöz menlägän xalıqqa ylem kiläcäk. Millionlaqan xalıqlar Sovetlar Sojuzına, Tön jaq urmannarqä, Aziä buşlıqlarına, bizgäk sazlıqlarına häm Afrika qomıqlarına quılacaq. Beten çir şarınan çibılqan jähıdlär german raxasın

Dresden. Zwinger natur bərkətki stilsində arxı. A. D. Pöppelman tarafından 1711—1722 nec jıllarda salınqan

40 266 55 624